

UDHËZIM
Nr. 1, datë 10.2.2021

PËR RREGULLAT E PËRDORIMIT DHE TË GËZIMIT TË SHËRBIMEVE QË OFRON ZONA E MBROJTUR MJEDISORE DHE PAGIMIN E ÇMIMEVE PËR TO

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102 të Kushtetutës dhe të pikës 4, të nenit 57, të ligjit nr. 81/2017, datë 4.5.2017, “Për zonat e mbrojtura”,

UDHËZOJ:

1. Miratimin e rregullave për përdorimin dhe gëzimin e shërbimeve që ofrohen në zonat e mbrojtura mjedisore nëpërmjet kryerjes së veprimtarive ekonomike, shoqërore, turistike, kërkimore-shkencore dhe çdo lloj veprimtarie tjetër të lejuara nga legjislacioni në fuqi për zonat e mbrojtura dhe në përputhje me planet e menaxhimit respektive të këtyre zonave.

2. Shërbimet që ofron zona e mbrojtur mjedisore përdoren nëpërmjet ushtrimit të veprimtarive të përcaktuara më lart, nëse ato përmbushin rregullat e mëposhtme:

a) të jenë të parashikuara në planin e menaxhimit të zonës dhe në rast se nuk është miratuar plani i menaxhimit, deri në miratimin e tij, zbatohen parashikimet ligjore të përcaktuara në kategorinë, shkallën e mbrojtjes dhe/ose zonimin, sipas ligjit “Për zonat e mbrojtura” dhe legjislacionit në fuqi;

b) të jetë marrë më parë leja e mjedisit për ato aktivitete të cilat kërkohet leja në përputhje me legjislacionin në fuqi për lejet e mjedisit;

c) të jenë pajisur me miratimin paraprak të organit brenda fushës së përgjegjësisë shtetërore të të cilit është veprimtaria;

d) të jenë në harmoni me parimin e zhvillimit të qëndrueshëm dhe integritetit për zonat e mbrojtura;

e) të jenë në përputhje me Strategjinë Kombëtare të Zonave të Mbrojtura.

3. Afati i përdorimit/gëzimit të shërbimeve të lejuara të jetë deri në 10 vjet, në përputhje me planin e menaxhimit, me të drejtë rinovimi. Për kontratat me afat 10-vjeçar merret miratimi paraprak nga ministria. Afati rishikohet çdo 5 vjet nga Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura (AKZM) dhe Administrata Rajonale e Zonave të Mbrojtura (AdZM). Në rastet kur plani i menaxhimit për veprimtaritë e lejuara parashikon një afat tjetër zbatohen afatet e përcaktuara në planin e menaxhimit, por në asnjë rast jo më shumë se 10 vjet.

4. Veprimtaritë e lejuara në zonat e mbrojtura duhet:

a) të sjellin përmirësime të dukshme në ekosistem dhe habitat, në mbarështimin e florës dhe faunës që ndodhen në këto sipërfaqe;

b) të realizojnë investime që përmirësojnë treguesit biologjikë, mjedisorë e turistikë dhe të infrastrukturës së zonës;

c) të mos cenojnë vlerat natyrore, mjedisore, turistike dhe funksionet e tyre;

d) të jenë në përputhje me planin e përgjithshëm vendor dhe/ose planin e detajuar vendor për zonën, në rast se ato ekzistojnë.

5. Në zonat e mbrojtura mjedisore ushtrohen veprimtari ekonomike, shoqërore, turistike, kërkimore-shkencore, bazuar në kategorinë e zonës së mbrojtur, shkallën e mbrojtjes sipas zonimit dhe për aq sa e lejon legjislacioni në fuqi për zonat e mbrojtura, si dhe planet e menaxhimit të këtyre zonave. Veprimtaritë që mund të ushtrohen në zonat e mbrojtura mjedisore, por pa u kufizuar në to, janë si vijon:

5.1 Veprimtaritë që lejohen të ushtrohen në zonat e mbrojtura mjedisore, për sa përputhen me kategorinë e mbrojtjes së zonës:

- a) ndërhyrjet e nevojshme për rigjenerimin dhe shëndetësimin;
- b) aktivitete të turizmit të qëndrueshëm, në përputhje me kategorinë dhe shkallën e mbrojtjes së zonës, si dhe struktura në përputhje me përcaktimet e Planit të Menaxhimit në shërbim të aktiviteteve turistike;
- c) grumbullimi i bimëve medicinale dhe prodhimeve të dyta, në pyje dhe kullota, në përputhje me kategorinë dhe shkallën e mbrojtjes së zonës;
- d) aktivitete rekreative, sportive, kamping, kampera, stacione plazhi eko-turistike;
- e) fidanishte të llojeve autoktone/vendase;
- f) për mbarështimin e florës së egër dhe kultivimin e bimëve të ndryshme autoktone/vendase;
- g) për mbarështimin e faunës së egër autoktone/vendase;
- h) për vendosje koshere bletësh;
- i) kundrimi i shpendëve dhe vëzhgimi i faunës së egër;
- j) çdo veprimtari tjetër në përputhje me Planin e Menaxhimit;
- k) çdo veprimtari tjetër në përputhje me vendimet e Këshillit Kombëtar të Territorit.

5.2 Në zonat e mbrojtura detare, liqenore dhe lumore lejohen të ushtrohen veprimtaritë e mëposhtme, pasi të jenë pajisur me miratimin paraprak:

- a) zhytjet dhe turizmi nënujor i qëndrueshëm, me metoda miqësore ndaj mjedisit;
- b) lundrimi turistik dhe aktivitete sportive ujore, në përputhje me kategorinë dhe shkallën e mbrojtjes sipas zonimit;
- c) peshkimi dhe akuakultura artizanale, në përputhje me kategorinë dhe shkallën e mbrojtjes sipas zonimit;
- d) ndërtime infrastrukture ankoruese, miqësore ndaj mjedisit;
- e) çdo veprimtari tjetër në përputhje me Planin e Menaxhimit;
- f) çdo veprimtari tjetër në përputhje me vendimet e Këshillit Kombëtar të Territorit.

5.3 Ngritja e qendrave të informacionit, këndeve për shitjen e suvenireve dhe produkteve lokale, si dhe menaxhimi i qendrave të informacionit ekzistues në zonat e mbrojtura.

5.4 Veprimtaritë ekonomike, në rastet kur persona fizik/juridik janë të pajisur me leje/licencë nga institucionet përkatëse, të miratuara paraprakisht me akte të tjera ligjore për veprimtaritë e listuara si më poshtë, për sa kohë nuk vijnë në kundërshtim me ligjin në fuqi për zonat e mbrojtura:

- a) procedurat në zbatim të ligjeve për sektorin minerar në Republikën e Shqipërisë;
- b) procedurat në zbatim të ligjit nr. 9663, datë 18.12.2006, “Për koncesionet”;
- c) procedurat në zbatim të ligjit nr. 9918, datë 19.5.2008, “Për komunikimet elektronike në Republikën e Shqipërisë”;
- d) procedurat në zbatim të ligjit për peshkim dhe akuakulturë;
- e) procedurat në zbatim të ligjit për përdorimin e ujërave, kur nuk janë në kundërshtim me ligjin;
- f) procedurat në zbatim të ligjit për ndërtim të veprave hidroteknike (për shtrirje tubacionesh dhe ndërtim kanalesh për HEC, kur nuk janë në kundërshtim me ligjin;
- g) të ndjekin procedurat në zbatim të ligjit për ndërtimin e antenave të komunikimit radioteleviziv dhe telefonisë celulare;
- h) të ndjekin procedurat në zbatim të ligjit për ndërtim të linjave elektrike e kablllove optike, instalimeve të naftës apo gazsjellës, kur nuk janë në kundërshtim me ligjin;
- i) të ndjekin procedurat në zbatim të vendimeve të Këshillit Kombëtar të Territorit;
- j) të ndjekin procedurat në zbatim të ligjit për ndërtim të kullave për parqet eolike dhe infrastrukturën ndihmëse, kur nuk janë në kundërshtim me ligjin.

6. Rregullat për dhënien në përdorim/gëzimit të shërbimeve që ofron zona e mbrojtur (ZM) mjedisore

6.1 Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura (AKZM) miraton ushtrimin e veprimtarive dhe lidhjen e kontratave për përdorimin dhe gëzimin e shërbimeve që ofron zona e mbrojtur mjedisore, bazuar në propozimet e paraqitura nga Administratat Rajonale të Zonave të Mbrojtura (AdZM-të).

6.2 Sipërfaqet e zonave të mbrojtura dhe infrastruktura mbështetëse ku do të ushtrohen veprimtaritë dhe për të cilat lidhet kontratë shërbimi, sipas përcaktimit të pikës 1, të jenë:

- a) sipërfaqe me pyje;
- b) sipërfaqe me bimësi pyjore;
- c) sipërfaqe kullosore/livadh;
- d) sipërfaqe ujore;
- e) sipërfaqe inproduktive;
- f) sipërfaqet bregdetare/plazhet.

6.3 Administratat Rajonale të Zonave të Mbrojtura (AdZM-të), në çdo qark, vlerësojnë shërbimet, veprimtaritë ekonomike të ZM-ve apo infrastrukturën përkatëse, dhe brenda muajit janar të çdo viti dërgojnë për miratim, pranë AKZM-së, listën e veprimtarive që parashikohen të ushtrohen në çdo zonë të mbrojtur, shoqëruar me një relacion, sipas formatit të miratuar nga AKZM-ja, mbi mundësitë e zhvillimit të tyre. Gjatë procesit të vlerësimit për shërbimet, veprimtaritë ekonomike të ZM-ve apo infrastrukturën përkatëse, strukturat përgjegjëse në AdZM të mbajnë parasysh rregullat dhe kriteret për ushtrimin e veprimtarive në zonat e mbrojtura mjedisore të përcaktuara në këtë udhëzim dhe në legjislacionin në fuqi për zonat e mbrojtura.

6.4 Pas miratimit në parim nga AKZM-ja, të listës së propozuar për veprimtaritë/shërbimet e zonave të mbrojtura dhe infrastrukturën mbështetëse, AdZM-ja përgatit studimin, i cili përmban:

- a) sipërfaqen (territorin) e zonës së mbrojtur të shprehur në metër katror (m^2), me kufij të përcaktuar qartë në hartë të shkallës 1:10000 (koordinatat gjeografike, metrike);
- b) përdorimin e tokës në sipërfaqen e zonës së mbrojtur të njehsuar (m^2), e cila cakton kategorinë e zonës së mbrojtur, zonimin e brendshëm, ekonominë pyjore/kullosore, numrin e parcelës, kufizimet natyrore dhe koordinatat, etj.;
- c) treguesit identifikues (kadastral) të ngastrave e nënngastrave;
- d) karakteristikat biologjike e mjedisore të bimësisë në territor;
- e) treguesit tekniko-ekonomik për kullotat e livadhet;
- f) treguesit e vlerës për çdo njësi kadastrale të sipërfaqes (territorit) të zonës së mbrojtur, bazuar në vlerën e qirasë për ha/vit, km/vit të përcaktuar nga Këshilli i Ministrave.

6.5 Pas shqyrtimit të propozimeve, Drejtori i Përgjithshëm i AKZM-së miraton studimin dhe autorizon AdZM-në për pranimin e kërkesave nga personat fizik/juridik, publik ose privat, dhe i publikon ato në faqen zyrtare të AKZM-së. Lista e sipërfaqeve dhe veprimtarive të miratuara afishohen pranë çdo AdZM-je.

6.6 Personat fizik/juridik, publik ose privat, që kërkojnë të ushtrojnë veprimtari ekonomike në zonat e mbrojtura, mund të paraqesin në çdo kohë kërkesën në formën e propozimit, sipas kërkesave të këtij udhëzimi dhe sipërfaqja e miratuar të përdoret vetëm për ushtrimin e veprimtarive të parashikuara në legjislacionin në fuqi për zonat e mbrojtura.

6.7 Për administrimin e kërkesave AdZM-ja duhet të kryejë:

- a) përgatitjen e studimit/raportin tekniko-ekonomik për sipërfaqen e kërkuar, sipas modelit tip të miratuar nga AKZM-ja;
- b) paraqitjen pranë drejtorisë përgjegjëse për menaxhimin në AKZM, për shqyrtim dhe miratim të kërkesës, së bashku me studimin tekniko-ekonomik;

c) pas miratimit nga Drejtori i Përgjithshëm/AKZM-ja, vazhdohet me procedurat e mëtejshme të miratimit të kërkesës dhe lidhjes së kontratës, sipas rastit.

6.8 Dokumentet që duhet të paraqesin personat fizik dhe juridik, për përdorimin dhe gëzimin e shërbimeve që ofron ZM-ja, janë si më poshtë:

- a) kërkesë e aplikuesit së bashku me të dhënat për gjeneralitetet e tyre;
- b) ekstraktin e regjistrimit në institucionin përgjegjës për objektin e veprimtarisë;
- c) projektin teknik të hartuar nga specialistë të licencuar, sipas fushës përkatëse në të cilën do të kryhet veprimtaria, ku të jenë trajtuar të gjitha elementet e nevojshme për shqyrtimin dhe zhvillimin e veprimtarisë ekonomike të kërkuar;
- d) hartat, kur është sipërfaqe në përdorim, dhe vërtetim për pronësinë nga institucionet përgjegjëse, kur është territor privat;
- e) plan biznesin dhe investimet që do të bëhen; nivelin e punësimit në këtë veprimtari;
- f) planin e rehabilitimit të sipërfaqes dhe kthimin e saj në gjendjen e mëparshme;
- f) lejen mjedisore për aktivitetin që do të ushtrohet, në rast se për ato aktivitete kërkohet leja në përputhje me legjislacionin në fuqi për lejet e mjedisit;
- g) miratimin paraprak për ushtrimin e veprimtarisë nga organi brenda fushës së përgjegjësisë shtetërore të të cilit është veprimtaria;
- g) NUIS-in dhe vërtetimin nga dega e tatimeve se subjekti ka shlyer detyrimet tatimore dhe sigurimet shoqërore;
- h) vërtetime nga institucionet përkatëse që nuk është në ndjekje penale, si dhe nuk është në procese gjyqësore penale që kanë lidhje me aktivitetin që ushtron, në rrethin gjyqësor ku pretendon të ushtrojë aktivitetin.

6.9 Për të gjitha veprimtaritë, sipas pikës 5, të këtij udhëzimi, kërkesa dhe dokumentacioni tekniko-ligjor dorëzohet pranë AdZM-së, në territorin administrativ të së cilës ndodhet sipërfaqja që do të jepet në përdorim. Pavarësisht kërkesës nga subjekti, AdZM-të duhet të evidentojnë këto veprimtari dhe pas miratimit nga AKZM-ja marrin masat për lidhjen e kontratave në përputhje me këtë udhëzim.

6.10 Dokumentacioni që duhet paraqitur nga shoqëria që zotëron lejen/licencën përkatëse (sipas pikës 5.4, të këtij udhëzimi) përbëhet nga:

- a) leja/licenca përkatëse nga institucioni qendror/vendor për ushtrimin e veprimtarisë;
- b) kontrata/marrëveshja e lidhur me autoritetin përkatës për ushtrimin e aktivitetit;
- c) projektin teknik dhe grafikun e punimeve të parashikuara;
- d) hartën topografike me koordinatat e sipërfaqes, objekt përdorimi, në formatin PDF dhe në format elektronik, në shkallën 1:10 000, ku të jenë evidentuar elementet kryesore, si: zona kadastrale sipas ASHK-së, ngastrat pyjore/kullosore, relievi, objektet aktuale, çdo planimetri tjetër në shkallë më të detajuar, si dhe lidhjen me të dhënat për treguesit kadastral pyjor dhe kullosor;
- e) lejen e mjedisit/deklaratën e ministrit përgjegjës për mjedisin;
- f) lejen e ndërtimit për strukturat e përhershme;
- g) aktin e regjistrimit pranë QKB-së;
- h) planin e rehabilitimit të sipërfaqes dhe kthimin e saj në gjendjen e mëparshme.

7. Rregullat për vlerësimin për dhënien në përdorim dhe gëzim të shërbimeve që ofron zona e mbrojtur (ZM) mjedisore

Drejtori i Përgjithshëm i AKZM-së miraton procedurën e shqyrtimit dhe të vlerësimit të kërkesave për përdorimin e shërbimeve që ofron ZM-ja, procedurë e cila kryhet nga strukturat e AdZM-ve.

Konkretisht:

7.1 Drejtori i AdZM-së përcakton, me urdhër, komisionin e ngarkuar për shqyrtimin dhe vlerësimin e kërkesës. Para përcjelljes në AKZM, vlerësimi i komisionit konfirmohet nga përgjegjësi i sektorit të menaxhimit dhe miratohet nga drejtori i AdZM-së. Në vlerësimin e projektit dhe të kërkesës duhet të mbahen parasysh kriteret e përcaktuara në këtë udhëzim dhe legjislacionin në fuqi.

7.2 Në rast se kërkesa nuk plotëson kushtet e përcaktuara përkatësisht në pikën 6.8 dhe 6.10, të këtij udhëzimi, brenda 10 ditëve pune AdZM-ja duhet të kthejë përgjigje për mosvazhdim procedure kërkesës, duke i argumentuar arsyet e mosshqyrtimit të kërkesës.

7.3 Në rast se arsyeja e mosshqyrtimit të kërkesës lidhet me mungesa të dokumentacionit, referuar kërkesave të përcaktuara në pikën 6.8 dhe 6.10, të këtij udhëzimi, kërkesit i lihet një afat prej 10 ditësh për plotësimin e dokumentacionit të munguar.

7.4 Në rast se kërkesa përmbush kriteret e përcaktuara në këtë udhëzim, brenda 10 ditëve pune AdZM-ja duhet të dërgojë propozimin për miratim në AKZM, së bashku me dokumentacionin përkatës, i cili duhet të përmbajë:

a) sipërfaqen (territorin) e zonës së mbrojtur, të shprehur në metër katror (m^2), me kufij të përcaktuar qartë në harta të shkallës 1:10000 ose 1:25000 (koordinatat gjeografike, metrike);

b) përdorimin e tokës në sipërfaqen e zonës së mbrojtur të njehsuar (m^2), e cila cakton kategorinë e zonës së mbrojtur, zonimin e brendshëm të saj, ekonominë pyjore/kullosore, numrin e parcelës, kufizimet natyrore dhe koordinatat, etj.;

c) treguesit identifikues (kadastral) të ngastrave ose nënngastrave;

d) karakteristikat biologjike e mjedisore të bimësisë në territor;

e) treguesit tekniko-ekonomik për kullotat dhe livadhet;

f) treguesit e vlerës për çdo njësi kadastrale të sipërfaqes (territorit) të zonës së mbrojtur që parashikohet të jepet me qira;

g) përlllogaritjen e tarifës, e cila bëhet mbi bazën e raportit teknik, që do të jetë pjesë integrale e kontratës duke respektuar tarifat e përcaktuara nga Këshilli i Ministrave;

h) sipërfaqja e propozuar të mos jetë objekt i ndryshimit të destinacionit në një afat 10-vjeçar (për investime publike ose projekte të një rëndësie të veçantë, do t'i referohemi legjislacionit përkatës).

7.5 Drejtoria përgjegjëse për menaxhimin në AKZM shqyrtton/vlerëson kërkesën bazuar në dokumentacionin e paraqitur nga AdZM-ja, sipas pikës 7.4 të këtij udhëzimi, brenda 20 ditëve pune.

7.6 Në rast se kërkesa e shqyrtuar/vlerësuar nuk plotëson kushtet e përcaktuara në këtë udhëzim, AKZM-ja duhet t'i kthejë përgjigje AdZM-së përkatëse duke i argumentuar arsyet e refuzimit të kërkesës.

7.7 Në rast se arsyeja e refuzimit të kërkesës lidhet me mungesa të dokumentacionit, referuar kërkesave të përcaktuara në pikën 7.4 të këtij udhëzimi, AdZM-ja, brenda 5 ditëve pune nga marrja e njoftimit, duhet të plotësojë mangësitë dhe të riparqesë kërkesën për miratim.

7.8 Në rast se kërkesa plotëson kushtet e përcaktuara në pikën 7.4 të këtij udhëzimi, Drejtoria përgjegjëse për menaxhimin në AKZM propozon pranë Drejtorit të Përgjithshëm miratimin e kërkesës, e cila duhet të përmbajë:

a) objektin e veprimtarisë/shërbimit;

b) emrin e kërkesit;

c) sipërfaqen (territorin) e zonës së mbrojtur, të shprehur në metër katror (m^2), me kufij të përcaktuar qartë në harta të shkallës 1:10 000 ose 1:25 000 (koordinatat gjeografike, metrike);

d) kategorinë e zonës së mbrojtur, zonimin e brendshëm të saj, ekonominë pyjore/kullosore, numrin e parcelës, kufizimet natyrore dhe koordinatat;

e) treguesit identifikues (kadastral) të ngastrave ose nënngastrave/numrin e pasurisë, zonën kadastrale;

f) afati i ushtrimit të aktivitetit/shërbimit.

7.9 Pas miratimit nga Drejtori i Përgjithshëm, drejtoria përgjegjëse për menaxhimin përgatit aktin e miratimit të kërkesës dhe ia përcjell AdZM-së përkatëse për zbatim.

7.10 Administratat rajonale të zonave të mbrojtura (AdZM), pas aprovimit nga AKZM-ja të kërkesës, nënshkruajnë kontratën me subjektin kërkuar.

7.11 Ankesa për vendimmarrjen bëhet pranë AKZM-së, brenda 5 ditëve pune nga marrja dijeni për vendimin objekt ankimi. Pranë AKZM-së ngrihet Komisioni i Shqyrtimit të Ankesave, i cili shprehet me vendim brenda 20 ditë pune nga depozitimi i ankesës.

7.12 Pas nënshkrimit të kontratës nga AdZM-ja, sipërfaqja/objekti i dorëzohet palës tjetër me procesverbal dhe në përfundim të afatit të kontratës i merret përsëri në dorëzim nga AdZM-ja, po me procesverbal.

7.13 Kontrata, pavarësisht kohëzgjatjes së saj, konfirmohet çdo vit, automatikisht, ose pas një vendimi të AdZM-së përkatëse, pasi të jetë verifikuar zbatimi në praktikë i të drejtave dhe detyrimeve kontraktuale të palëve.

8. Procedura e mësipërme nuk zbatohet për dhënien në përdorim të sipërfaqeve kullosore. Dhënia në përdorim e këtyre sipërfaqeve bëhet pas miratimit nga Drejtori i AKZM-së, të parcelave që do të verifikohen në terren, për plotësimin e kushteve dhe kritereve të miratuara nga aktet ligjore për përdorimin e kullotave.

9. Deri në hyrjen në fuqi të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 1156, datë 24.12.2020, “Për përcaktimin e të ardhurave të gjeneruara nga tarifat që paguhën në zonat e mbrojtura, të masës dhe kritereve të përdorimit të tyre”, vlera e tarifave për shërbimet që ofron zona e mbrojtur mjedisore bazohet në VKM-në nr. 391, datë 21.6.2006, “Për përcaktimin e tarifave në sektorin e pyjeve dhe të kullotave”, të ndryshuar.

10. Urdhri nr. 129, datë 23.6.2016, i ministrit të Mjedisit “Për miratimin e procedurës së dhënies në përdorim me kontratë qiraje të sipërfaqeve në zonat e mbrojtura”, shfuqizohet.

11. Për zbatimin e këtij udhëzimi ngarkohen Agjencia Kombëtare e Zonave të Mbrojtura dhe Administratat Rajonale të Zonave të Mbrojtura.

Ky udhëzim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I TURIZMIT DHE MJEDISIT

Blendi Klosi